

مدیرعامل سازمان انتقال خون
از وضعیت قرمز ذخیره خون
در کشور خبر داد

فراخوان خون

فریبا خان احمدی
خبرنگار

را برای مهار بحران کمبود خون از سر گذرانده‌اند و حالا این روزها به دلیل پویش‌های مردمی آرامش به شبکه انتقال خون کشور بازگشته است. با این حال دکتر پیمان عشقی مدیرعامل سازمان انتقال خون روزهای پیش‌رو را نگران‌کننده توصیف می‌کند. همزمانی آغاز ماه مبارک رمضان با شروع عمل‌های جراحی الکتیو در اردیبهشت ماه مدیرعامل این سازمان را در تأمین خون کشور نگران کرده است. او از مردم و اهداکنندگان مستمر می‌خواهد به پایگاه‌ها مراجعه کنند و خون و پلاکت اهدا کنند. با وی گفت‌وگویی کرده‌ایم که می‌خوانید:

به دنبال شیوع اپیدمی کرونا آمار اهدای خون در کشور کاهش قابل توجهی داشته است. خبرهایی که از استان‌های مختلف به گوش می‌رسد حکایت از کاهش مراجعه مردم به مراکز اهدای خون دارد؛ کم شدن میزان تردد افراد در سطح شهر و نگرانی افراد از انتقال ویروس کرونا از جمله دلایل کاهش میزان مراجعه مردم برای اهدای خون است. با کاهش ۳۵ درصدی اهدای خون پایگاه‌های انتقال خون روزهای سختی

تنظیم دستورالعمل‌ها، آماده کردن جایگاه‌های انتقال خون برای پذیرایی از اهداکنندگان، آموزش مردم و نوع تبلیغات‌مان از مرز بحران رد نشدیم البته برای تشویق مردم برای اهدای خون باید کاری می‌کردیم که این اقدام با پروتکل‌های وزارت بهداشت مبنی بر در خانه ماندن تناقض نداشته باشد چرا که ما می‌گفتیم مردم از خانه بیرون بیایند و خون اهدا کنند برای همین این شعار را انتخاب کردیم که «اگر از خانه خارج می‌شوید خون اهدا کنید» یا «کرونا ما را از

ویروس کرونا درگیر بود در موضوع خون و فرآورده‌های خونی واقع‌بینانه و سخت‌گیرانه برخورد کردیم به این دلیل که بتوانیم به بیماران اطمینان بدهیم که خون با بالاترین استاندارد جهانی در اختیارشان قرار می‌گیرد. بر خلاف کشورهایی مانند آمریکا شاخص اهدای خون را پایین نیاوردیم. مثلاً آمریکا بعد از کاهش ۷۵ درصدی میزان اهدای خون، ملاک‌های دائم و موقت اهدای خون را کنار زد. بعضی از اخبار آمریکا عدد و رقم‌های ناجوری را نشان می‌داد. درخواست‌ها آنقدر زیاد بود که مجبور شدند از مردان همجنس‌گرا یا افرادی که روابط آزاد جنسی دارند، درخواست کنند خون اهدا کنند در صورتی که در ایران با همان شاخص‌های قبلی از مردم خون گرفتیم. حتی در این مدت از افرادی که در یک ماه گذشته دچار آنفلوآنزا، سرماخوردگی و تب بودند خون نگرفتیم با اینکه برخی استانداردها اجازه می‌داد تا ۲۱ روز بعد از این بیماری‌ها، افراد خون اهدا کنند.

■ **میزان ذخایر خون سازمان انتقال خون نسبت به قبل از شیوع کرونا چه تغییری کرد؟ آیا کاهش اهدای خون بیماران را با مشکل جدی مواجه ساخت؟**

ما علی‌رغم همه سخت‌گیری‌ها در شاخص اهدای خون، وارد فاز بحران به مفهوم تعریف انتقال خون نشدیم وقتی که ذخایر خون کشور به زیر ۳ روز برسد این یعنی بحران. ما به بحران نزدیک شدیم ولی به دلیل

■ **با آغاز اپیدمی کرونا خبرهایی از کاهش ذخایر خونی در برخی استان‌ها به گوش می‌رسد، از طرفی نگرانی از انتقال ویروس کرونا و قرنطینه خانگی هم موجب شد مراجعه مردم به مراکز اهدای خون کاهش یابد. در این روزهای کرونایی سازمان انتقال خون چگونه وضعیت تأمین خون و فرآورده‌های خونی کشور را مدیریت می‌کند؟**

ما از قبل بحران کمبود ذخایر خونی را در کشور پیش‌بینی می‌کردیم به‌طوری که ۳ هفته پیش از آنکه وزارت بهداشت ویروس کرونا را در کشور تشخیص دهد از طریق وب کنفرانس با رؤسای انتقال خون چین، تایلند، کره و شرق آسیا صحبت کردیم که شما در این اوضاع چکار کردید و چه مشکلاتی داشتید؟ کرونا پدیده جدیدی بود و خالی از ذهن نبودیم، متأسفانه شیوع ویروس به قدری سریع بود که فرصت نداد و ما با عواقب آن درگیر شدیم. آن زمان رئیس انتقال خون چین تجربیات زیادی را در اختیار ما قرار داد. با همین دانسته‌ها بارها در سازمان انتقال خون تشکیل جلسه دادیم، بالاخره در روزهای ابتدایی شرایط سخت بود. ما با محدودیت‌ها، معذوریت‌ها و کمبود لوازم حفاظتی مواجه بودیم و از طرفی تنظیم گایدلاین‌های مربوط به انتقال خون کشور ۲ تا ۳ هفته طول کشید. البته بعد از آن همین دستورالعمل‌ها را در اختیار کشورهای منطقه نیز قرار دادیم و سازمان بهداشت جهانی هم بسیار استقبال کرد. ما در شرایطی که کشور با شیوع

شیوع کرونا چه تفاوتی با روزهای قرنطینه دارد؟

بعد از شیوع کرونا مدیریت مصرف خون بیمارستانی فعال شد و ذخایر خون را بهینه مصرف کردیم. مهم‌ترین کاری که کردیم از اهداکنندگان مستمر و مورد اعتمادمان خواستیم در پایگاه‌های انتقال خون مستقر شوند و استانداردها را بازرسی کنند.

بعد از شوک کرونا که وارد شد اهدای خون کاهش یافت. در اسفند ۹۸، ۳۵ درصد کاهش اهدای خون را نسبت به مدت مشابه سال قبل داشتیم. این افت شدید در هفته اول اسفند رخ داد و این عدد به ۴ هزار اهدای روزانه رسید که خیلی کم بود. عدد اهدا بتدریج از هفته دوم اسفند شیب صعودی پیدا کرد و به حدود ۷ هزار و ۶۰۰ اهدای روزانه خون رسید. البته اهدای خون در نوروز ۹۹ نسبت به نوروز ۹۸، حدود ۲۰ درصد کاهش یافت و بعد از آن شعار مجازی ما «اگر از خانه بیرون می‌آیید بیماران را فراموش نکنید» خیلی کمک کرد. نکته جالب آنکه میزان مصرف خون در نوروز امسال پایین آمد و چون اهدا هم پایین آمده بود ذخایر خونی تا حدودی ثابت ماند و ذخایر خونی ما نسبت به نوروز ۹۸ تغییری نکرد به‌هرحال در ایام نوروز بیشتر مصارف خون مربوط به بیماران تالاسمی، سرطانی و تروماها است و مصرف ما تغییر فاحشی پیدا نکرد.

■ **باتوجه به آغاز ماه مبارک رمضان و کاهش اهدای خون در روزهای ابتدایی**

این ماه آیا می‌توانیم به این شاخص‌ها خوش بین باشیم؟

خیر. در ۱۰ روز اول ماه مبارک اهدای خون کم می‌شود اما بیمار و مصرف خون کم نمی‌شود ما باید هفته اول ماه رمضان بیشترین فعالیت تبلیغاتی را داشته باشیم دلیل بعدی آن است که امسال شرایط پیچیده‌تر هم می‌شود به‌هرحال از اول اردیبهشت به دستور وزارت بهداشت اعمال جراحی الکتیو از سر گرفته می‌شود و چون بیماران زیادی در نوبت‌اند. تعداد عمل‌های جراحی زیاد می‌شود. من نگرانم که شروع عمل‌های جراحی به ماه رمضان خورده است که اهدای خون کم می‌شود. نکته مهم دیگر آنکه بعضی از فرآورده‌های خونی از جمله پلاکت‌ها طول عمرشان کوتاه و ۳ روز است. مردم باید نوبه نو خون و پلاکت اهدا کنند. به‌هرحال مردم باید بدانند بیماری بیماران سرطانی، تالاسمی و هموفیلی‌ها و شیمی‌درمانی‌ها به‌خاطر کرونا و ماه رمضان متوقف نمی‌شود و نیاز به خون دارند. در پایان این نکته را هم در گزارش‌تان اشاره کنید که سازمان انتقال خون از اول اردیبهشت ماه آماده دریافت پلاسما می‌بهدود یافتگان کرونا است. پادزهر این افراد به مریض‌هایی که روی تخت بیمارستان خوابیده‌اند کمک می‌کند و ما موظفیم پل ارتباطی بین بهبودیافتگان کرونا و بیماران مبتلا به کرونا باشیم. متن کامل این گفت‌وگو را فردا در روزنامه ایران بخوانید.